

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תאריך: כ"ה תמוז תשע"ח 8/07/2018

סומן: פ-18-16008

לכבוד

ד"ר אביחי מנדלבלית, עו"ד

היועץ המשפטי לממשלה

משרד המשפטים

ירושלים

הנדון: שימוש אסור בנכסי ו בכספי ציבור למטרת תעמולת בחירות, על

ידי שר השיכון והבינוי

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אלייך כדלקמן:

1. ביום 04.07.2018 פורסמה באתר "וואלה – חדשות" כתבה בעניין השקתה של מפת העיר העתיקה בירושלים, על ידי משרד השיכון והבינוי, ולכבוד חגיגות ה-70 למדינת ישראל.¹ ההשקה התקיימה במעמד שר השיכון והבינוי, מר יואב גלנט (להלן: "השר"). לכבוד המאורע חולקו המפות החדשות, כשבצדן מופיעה ברכה של השר בצירוף תמונתו.

העתק המפה מצורף ומסומן כנספח א' למכתב זה.

2. בברכה המצורפת, מדגיש השר את פועלו והישגיו האישיים, ובלשון הברכה: "מרגע כניסתי לתפקיד הוריתי ופעלתי להביא לתנופת הפיתוח העצומה ברובע היהודי ועתה אנו הופכים את אתרי המקום לאבן שואבת ומקור התפעלות לאורחים לתיירים מהארץ ומכל רחבי העולם".

3. יתרה מכך, הברכה נוסחה כהזמנה אישית של השר לכלל אזרחי ישראל, לבוא ולפקוד את העיר העתיקה ואתריה – "לרגל חגיגות השבעים למדינת ישראל ויובל לאיחוד ירושלים אני מזמין את כל עם ישראל לביקור מעמיק ברובע היהודי בירושלים".

4. כפי שוודאי ידוע לכבודו, סעיף 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) – תשי"ט 1959 (להלן: "חוק דרכי תעמולה")² קובע כי לא ייעשה שימוש בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או

¹דניאל דולב ומאיה הורודניצ'אנו "גלנט משיק מפת ירושלים עם תמונתו: תעמולת בחירות מכספי ציבור" וואלה – חדשות 4.7.2018

https://news.walla.co.il/item/3170714?utm_source=whatsapp&utm_medium=sharebutton&utm_term=social&utm_content=whatsapp&utm_campaign=socialbutton

²ס' 2א לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 • العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 • هاتف: 02-5000073 • فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

- בנכסים מוחשיים או בלתי מוחשיים של גוף ציבורי מבוקר. סעיף 9(1) לחוק מבקר המדינה, מגדיר כל משרד ממשלתי כגוף מבוקר.³
5. הואיל ומפות העיר העתיקה מומנו מתקציבו של משרד השיכון והבינוי, הרי שמדובר בפרסום התואם את הגדרת החוק – ומתוך כך, הרי שמדובר בפרסום העולה כדי תעמולה אסורה תוך שימוש בנכסי ציבור.
6. לעניין הגדרת "קשר עם תעמולת בחירות" בסעיף דנן, נדגיש כי בניגוד לסעיפים אחרים בחוק דרכי תעמולה, תחולתו של סעיף 2א משתרעת **בכל עת**, ללא הגבלה של תקופת זמן מתוחמת לפני הבחירות, כנאמר במפורש בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה מספר 1.1900.⁴
7. זאת ועוד, בהנחיה מספר 1.1703 של היועץ המשפטי לממשלה מצוין כי הדגש בפרסום צריך להתייחס לפעילות המשרד כגוף, **ולא לנושא משרה עצמו** – היות ואין מדובר בפרסומת אישית של עובד ציבור לשם קידום מטרותיו.⁵ הנחיה זו, וכן הנחיה מספר 1.1900 האמורה אוסרות על תיאור הישגים אישיים של המפרסם, או **ייחוס הישגי המשרד הממשלתי לאדם מסוים**.⁶
8. והנה, במקרה דנן מתפאר השר גלנט בעשייתו ובהישגיו האישיים, בלשון יחיד "הוריתי ופעלתי" בניגוד מוחלט להנחיות היועץ המשפטי לממשלה ובדרך העולה, כאמור, כדי "תעמולת בחירות" האסורה בחוק.
9. דברי השר, לצד תמונתו וחתמתו, ייחשפו לעיני כל ישראלי שיבקר בעיר העתיקה ויעזר במפה. העיר ירושלים, והרובע היהודי בפרט, מהווים סמלים לאומיים, ונושאים מטען רגשי חזק בעבור אזרחי המדינה. הפרסום ממתג את השר כדמות שמזוהה עם סמלים אלו, ובייחוד נוכח ניסוח הברכה כהזמנה אישית.
10. סוגיה דומה עלתה לאחרונה בהחלטתו של כב' המשנה לנשיאה מלצר, עת נדרשה וועדת הבחירות המרכזית לפרסומים אסורים של השרה מירי רגב בפרסומי המשרד בנוגע לחגיגות ה-70. בהחלטתו **בתב"כ 2/21 כהן נ' מירי רגב**, כתב כב' המשנה לנשיאה כי "הצגתו של נבחר ציבור בתקשורת מהווה יתרון לטובתו, ללא קשר לתוכן הדברים, וכאשר מדובר בהקשר חיובי, הרי מופק רווח פוליטי ישיר מהשתתפות זו".⁷
11. איסור שימוש בנכסי ציבור לצורך תעמולת בחירות, הוא כלל בעל חשיבות רבה להגנה על חופש הבחירות ושוויון הליך הבחירות, שלהם ממד חוקתי במשטר דמוקרטי. הוא מבטיח כי

³ ס' 9(1) לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958.

⁴ "איסור על תעמולת בחירות במימון כספי גוף מבוקר – פרסומים המופצים על ידי משרדי הממשלה" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1.1900, 3 (התשע"ה).

⁵ "השתתפות שרים בתשדירי פרסום" הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1.1703, 1 (התשע"ג).

⁶ שם, לעיל ה"ש 4; שם, לעיל ה"ש 5.

⁷ תב"כ 2/21 כהן נ' שרת התרבות והספורט ואח', פס' 42 לפסק דינו של השופט מלצר (פורסם בנבו, 18.4.2018). רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

- לכל המתמודדים תהיה נגישות שווה לבחור. מתן אפשרות לשר לעשות שימוש בנכסי ציבור אליהם יש לו נגישות מיוחדת מכוח תפקידו, פוגע פגיעה ממשית בזכות לשוויון, ועולה כדי הפליה לטובת נבחר הציבור העושה שימוש אסור במשאב – השר גלנט במקרה דנן.⁸
12. בנוסף, שימוש השר בנכסי ובכספי ציבור לקידום עניינו האישי כמתמודד בבחירות, יכולה אף להביא לכדי פגיעה קשה בטוהר המידות, בכללי המינהל התקין, ובאינטרס הציבורי.⁹
13. מתוך כך, הקו המנחה בו נקטה הפסיקה לאורך השנים הוא כי לאור הפוטנציאל הגלום בשימוש לרעה במשאבי ציבור על ידי נבחר ציבור מכהנים, יש לאמץ גישה פרשנית מחמירה על פיה, מקרים המצויים ב"תחום האפור", קרי – אינם בביור בגדר תעמולת בחירות אסורה או מותרת, יוכרעו לרוב ככאלו המצויים בגדר תעמולה אסורה.¹⁰
14. אשר על כן, ולנוכח האמור לעיל, אנו סבורים כי המדובר במקרה ברור ומובהק של שימו אסור בפרסום המקדם את האינטרס האישי והצר של שר השיכון והבינוי, על חשבון פגיעה באינטרס הציבורי, ותוך שימוש בכספי משלם המיסים.
15. ולנוכח זאת, נתכבד לפנת לכבודו בבקשה כי יפנה לשר גלנט ללא דיחוי ויורה לו להסיר את הפרסום האמור לאלתר. ככל שנעשתה פנייה מקדימה לפרסום מטעמו של השר בבקשה לאישור המלל המצורף, נבקש לקבל את חוות הדעת המשפטית שהועברה לידו על ידי היועץ המשפטי לממשלה.
16. כן, ולאור התרבותם של מקרים מעין אלו בעת האחרונה, וכן לאור הבחירות המתקרבות לרשויות המקומיות, אנו סבורים כי קיים צורך ממשי בחידוד ההנחיות בדבר פרסומי שרים וחברי כנסת, במסגרת פעילות משרדי הממשלה, העולים כדי תעמולה אסורה.
17. נודה לתגובתכם בהקדם האפשרי, וזאת על מנת שנוכל לבחון את המשך צעדינו – ולרבות צעדינו המשפטיים.

בכבוד רב,

תומר נאור, עו"ד
מנהל המחלקה המשפטית
התנועה למען איכות השלטון בישראל

יעל מיטלמן
רכזת פניות הציבור
התנועה למען איכות השלטון בישראל

⁸ תר"מ 2/19 פיינשטיין נ' מלול, פס' 7 לפסק דינה של השופטת פרוקציה (פורסם בנבו, 8.11.2009).
⁹ שם.

¹⁰ תר"מ 14/20 חברי סיעת "למען התושבים" במועצת העיר רעננה נ' ראש עיריית רעננה, פס' 45 לפסק דינו של השופט גיבוראן (פורסם בנבו, 16.6.2013).

